Grant Thornton

Audit report

Finansijski izvještaji za godinu koja se završava 31. decembra 2022. i Izvještaj nezavisnog revizora

J. P. Međunarodni aerodrom

"SARAJEVO" d. o. o. Sarajevo

SADRŽAJ

Izvještaj nezavisnog revizora ... 3
Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01.2022. - 31.12.2022. godine ... 6
Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31.12.2022. godine ... 7
Izvještaj o novčanim tokovima za period 01.01.2022. – 31.12.2022. godine ... 8
Izvještaj o promjenama na kapitalu za period 01.01.2022. – 31.12.2022. godine ... 9
1. Osnovni podaci o Društvu ... 10
2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja ... 11
3. Pregled temeljnih računovodstvenih politika ... 13
4. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke ... 19
5. Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu ... 19
6. Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na inozemnom tržištu ... 20
7. Ostali prihodi i dobici ... 20
8. Nabavna vrijednost prodate robe ... 20
9. Troškovi sirovina i materijala ... 21
10. Troškovi energije i goriva ... 21
11. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja ... 21
12. Troškovi amortizacije ... 21
13. Troškovi primljenih usluga ... 21
14. Ostali poslovni rashodi i troškovi ... 22
15. Troškovi rezerviranja (neto) ... 22
16. Porez na dobit ... 23
17. Nekretnine, postrojenja i oprema ... 24
18. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu ... 26
19. Zalihe ... 26
20. Potraživanja od kupaca ... 26
21. Depoziti kod banaka ... 27
22. Novac i novčani ekvivalenti ... 27
23. Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja ... 27
24. Kapital ... 28
25. Obaveze po uzetim kreditima ... 28
26. Odgođeni prihod ... 30
27. Dugoročna rezerviranja ... 30
28. Obaveze prema dobavljačima ... 31
29. Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja ... 31
30. Vanbilansna evidencija ... 31
31. Finansijski instrumenti ... 32
32. Poreski propisi ... 33
33. Potencijalne obaveze ... 33
34. Događaji nakon datuma izvještavanja ... 33
35. Odobrenje finansijskih izvještaja ... 33

Grant Thornton

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba

Vlasnicima i Upravi J. P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d. o. o. Sarajevo

Mišljenje

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja J. P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju (bilans stanja) na dan 31. decembra 2022. godine, izvještaj o ukupnom rezultatu za period (bilans uspjeha), izvještaj o tokovima gotovine, izvještaj o promjenama na kapitalu i napomene uz finansijske izvještaje za godinu koja se završava na navedeni datum, koje uključuju i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju u svim značajnim aspektima, finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2022. godine i njegovu finansijsku uspješnost, te njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MrevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Društvo u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u godišnji izvještaj, ali ne uključuju godišnje finansijske izvještaje i naš revizorski izvještaj.

Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem ovjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, naša odgovornost je da pročitamo gore navedene ostale informacije i, u provođenju toga, razmotrimo jesu li ostale informacije značajno proturječne finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, na osnovu posla koji smo obavili na ostalim informacijama, zaključimo da postoji značajan pogrešan prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da objavimo tu činjenicu. U ovom pogledu nemamo nikakve značajne činjenice koje smatramo prigodnim za objavu.

Odgovornost Uprave i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za pripremanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu i sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške, i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;

- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva;

Grant Thornton

- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;

- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Partnerica na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Vedrana Knežević, ovlašteni revizor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 3. april 2023. godine

Isidora Džombić
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d. o. o. Banja Luka

Vedrana Knežević
Ovlašteni revizor
Grant Thornton d. o. o. Banja Luka

Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01.2022. - 31.12.2022. godine

Bilansne pozicije	Napomene	2022. u KM	2021. u KM
Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu	5	5.265.412	5.138.655
Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na inozemnom tržištu	6	54.117.263	31.799.514
Ukupno prihodi iz ugovora s kupcima		**59.382.675**	**36.938.169**
Dobici od dugoročne nefinansijske imovine		22.662	-
Dobici od finansijske imovine		8.216	-
Prihodi od prodaje materijala, neto		1.625	11.608
Viškovi i ostala pozitivna usklađenja zaliha		36.575	21.751
Finansijski prihodi		295.216	111.321
Ostali prihodi i dobici	7	6.764.510	4.519.517
Ukupno ostali prihodi i dobici		**7.128.804**	**4.664.197**
Nabavna vrijednost prodate robe	8	4.890.477	2.207.077
Troškovi sirovina i materijala	9	2.522.414	1.585.576
Troškovi energije i goriva	10	1.154.922	841.482
Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	11	29.656.577	20.067.646
Troškovi amortizacije	12	5.656.997	5.543.480
Troškovi primljenih usluga	13	1.060.305	713.107
Ostali poslovni rashodi i troškovi	14	3.144.908	2.613.153
Ukupno poslovni rashodi		**48.086.600**	**33.571.521**
Gubici od dugoročne nefinansijske imovine		229.106	18.886
Gubici od finansijske imovine		-	93.304
Troškovi rezerviranja (neto)	15	2.982.482	707.474
Manjkovi i ostala negativna usklađenja zaliha		102.727	21.981
Finansijski rashodi		22.136	55.526
Ostali rashodi i gubici		23.646	112.275
Ukupno ostali rashodi i gubici		**3.360.097**	**1.009.446**
Dobit iz redovnog poslovanja prije oporezivanja		**15.064.782**	**7.021.399**
Porez na dobit	16	(1.436.203)	-
		197.757	(31.163)
DOBIT PERIODA		**13.826.336**	**6.990.236**

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Finansijske izvještaje je odobrila i potpisala Uprava Društva, dana 28. februara 2023. godine.

Potpisano u ime Društva:

Lice ovlašteno za zastupanje

CERTIFICIRANI RAČUNOVOĐA
NASIHA PERVIZ
Licenca br. 2698/5

Lice sa licencom

Izvještaj o finansijskom položaju na dan 31.12.2022. godine

Bilansne pozicije	Napomene	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Dugoročna imovina			
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	267.612.540	198.332.668
Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	18	1.165.110	5.500.996
Nematerijalna imovina		301.784	535.509
Biološka imovina		4.600	2.119
Finansijska imovina po amortiziranom trošku		-	5.867.490
Ostala imovina i potraživanja		8.194	12.254
		269.092.228	**210.251.036**
Odgođena porezna imovina		**331.982**	**134.226**
Kratkoročna imovina			
Zalihe	19	3.015.964	2.251.813
Potraživanja od kupaca	20	3.518.220	3.207.430
Depoziti kod banaka	21	44.228.296	7.829.900
Ostala finansijska imovina po amortiziranom trošku		94.335	9.050
Novac i novčani ekvivalenti	22	12.075.582	34.086.109
Akontacije poreza na dobit		-	1.037.882
Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja	23	3.314.902	2.049.631
		66.247.299	**50.471.815**
UKUPNO IMOVINA		**335.671.509**	**260.857.077**
Vanbilansna evidencija	30	19.098.449	19.856.004
UKUPNO IMOVINA I VANBILANSNA EVDENCIJA		**354.769.958**	**280.713.081**
Kapital	24		
Državni kapital		67.313.174	67.313.174
Rezerve		18.405.726	18.405.726
Revalorizacione rezerve		122.953.837	85.938.304
Neraspoređena dobit ranijih godina		55.458.038	48.032.509
Dobit/(gubitak) izvještajne godine		13.826.336	6.990.235
		277.957.111	**226.679.948**
Dugoročne obaveze			
Obaveze po uzetim kreditima	25	19.659.421	10.940.373
Odgođeni prihodi	26	19.465.657	15.210.639
Rezerviranja	27	4.733.147	2.325.439
Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja		8.012	-
		43.866.237	**28.476.451**
Kratkoročne obaveze			
Obaveze prema dobavljačima	28	8.929.424	3.846.466
Obaveze po uzetim kreditima	25	2.808.489	-
Obaveze po osnovu kamata po uzetim kreditima		24.315	10.317
Odgođeni prihod		311.992	237.699
Rezerviranja	27	510.603	444.943
Obaveze za porez na dobit		400.874	-
Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja	29	862.464	1.161.253
		13.848.161	**5.700.678**
UKUPNO KAPITAL I OBAVEZE		**335.671.509**	**260.857.077**
Vanbilansna evidencija	30	19.098.449	19.856.004
UKUPNO KAPITAL		**354.769.958**	**280.713.081**

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanim tokovima za period 01.01.2022. – 31.12.2022. godine

	2022. u KM	2021. u KM
GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Dobit/ (gubitak) prije oporezivanja	**15.064.782**	**7.021.399**
Usklađenja:		
Amortizacija	5.656.997	5.202.107
Gubici/(dobici) od otuđenja nekretnina, postrojenja i opreme	4.655	18.886
(Dobit)/Gubitak od dugoročne imovine namijenjene prodaji, neto	(136)	-
Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme	224.587	-
(Otpuštanje)/Ispravka vrijednosti za gubitke od potraživanja od kupaca, neto	54.059	(597.205)
Viškovi, manjkovi, otpisi i prilagođavanje vrijednosti zaliha, neto	66.152	115.696
Otpisane obaveze	(17.506)	(280.833)
(Otpuštanje)/dodatno priznata rezerviranja, neto	2.473.369	637.645
Prihodi od kamata i finansijskog najma priznati u bilansu uspjeha	(224.587)	(110.509)
Finansijski rashodi priznati u bilansu uspjeha	17.807	38.927
Promjene u obrtnom kapitalu		
Smanjenje/(povećanje) zaliha	(764.151)	(905.941)
Smanjenje/(povećanje) potraživanja od kupaca	(310.790)	(2.303.874)
Smanjenje/(povećanje) ostale imovine i potraživanja	(1.498.465)	(2.330.716)
Povećanje/(smanjenje) obaveza prema dobavljačima	5.082.958	56.296
Povećanje/(smanjenje) drugih obaveza	(24.589.722)	5.381.278
Povećanje/(smanjenje) ugovornih obaveza	-	464.349
Neto gotovinski tok koji je generiran/(korišten) u poslovnim aktivnostima	***1.240.009***	***12.407.505***
GOTOVINSKI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		
Odlivi po osnovu kupovine nekretnina, postrojenja i opreme	(32.371.159)	(15.148.114)
Odlivi po osnovu kupovine nematerijalne imovine	(132.170)	(169.126)
Odlivi po osnovu kupovine biološke imovine)	(4.800)	-
Ostali odlivi iz ulagačkih aktivnosti	(3.911.660)	(5.867.490)
Neto gotovinski tok koji je generiran/(korišten) u ulagačkim aktivnostima	***(36.419.789)***	***(21.184.730)***
GOTOVINSKI TOK IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Priliv od uzetih kredita	11.527.537	4.940.373
Otplata kamate po uzetim kreditima	(353.955)	(208.550)
Ostali prilivi iz finansijskih aktivnosti	2.000.000	500.000
Neto priliv/(odliv) gotovine iz finansijskih aktivnosti	***13.173.582***	***5.231.823***
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	**(22.006.198)**	**(3.545.402)**
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	**34.086.109**	**37.630.700**
Efekti promjene deviznih kurseva gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(4.329)	811
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	**12.075.582**	**34.086.109**

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama na kapitalu za period 01.01.2022. – 31.12.2022. godine

u KM	Vlasnički kapital	Zakonske i statutarne rezerve	Revalorizacione rezerve za NPO	Akumulirana dobit	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2020. godine	**67.313.174**	**18.405.726**	**86.373.604**	**47.597.209**	**219.689.713**
Dobit/(Gubitak) za period	-	-	-	6.990.235	**6.990.235**
Ostale promjene	-	-	(435.300)	435.300	**-**
Stanje na dan 31.12.2021. godine	**67.313.174**	**18.405.726**	**85.938.304**	**55.022.744**	**226.679.948**
Dobit/(Gubitak) za period	-	-	-	13.826.336	**13.826.336**
Ostale promjene	-	-	37.015.533	435.294	**37.450.827**
Stanje na dan 31.12.2022. godine	**67.313.174**	**18.405.726**	**122.953.837**	**69.284.374**	**277.957.111**

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. Osnovni podaci o Društvu

J. P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d. o. o. Sarajevo ("Društvo"), u vlasništvu je Federacije BiH. Društvo je registrirano dana 23. decembra 1997. godine kao društvo sa ograničenom odgovornošću u skladu sa Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu, broj: UF/I-3791/97. Vlasnik 100% kapitala je Federacija Bosne i Hercegovine.

Djelatnost subjekta, upisana u sudski registar je:

- usluge aviosaobraćaja uključujući poletno-sletne staze, osvjetljenja piste, parkiranja, putničke usluge, usluge manipuliranja i generalne avijacije
- najam prostora
- usluge reklame i propagande
- duty free trgovina
- restoran.

Organi Društva:

Skupština:

Na osnovu Punomoći Vlade Federacije BiH određuje se opunomoćeni predstavnik državnog kapitala da predsjedava Skupštinom Društva. Tokom 2022. godine navedenu funkciju je izvršavao Amadeo Mandić.

Nadzorni odbor:

Nadzorni odbor od 12.01.2022. godine

Adi Kalem, predsjednik

Vlado Džoić, član

Indira Ćatić, članica

Kemal Jahić, član

Emir Tipura, član.

Uprava:

Alan Bajić, direktor

Samra Pehilj, izvršna direktorica za razvoj Aerodroma

Elvedin Begić, izvršni direktor za saobraćaj i usluge u aviosaobraćaju.

Odbor za reviziju:

Do 22.06.2022. godine:

Sadija Sinanović, predsjednica

Fatima Obhođaš, članica

Maja Hadžihalilović, članica.

Od 23.06.2022. godine:

Sadija Sinanović, predsjednica

Azra Delić, članica

Dalida Deljković Stefanović, članica.

Interna revizija:

Do 01. decembra 2022. godine:

Almina Mujčić, direktorica Odjela za internu reviziju.

Od 01. decembra 2022. godine:

Ismet Ramović – direktor Odjela za internu reviziju

Sjedište Društva je u ulici Kurta Schorka 36, Sarajevo, Ilidža.

ID broj: 4200068970001
PDV: 200068970001

Na dan 31. decembra 2022. godine Društvo je zapošljavalo 524 zaposlenika (na dan 31. decembar 2021. godine: 478 zaposlenika).

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu s zakonskim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine ("FBiH"). Zakonski okvir finansijskog izvještavanja uključuje Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH ("Službene novine FBiH", broj: 15/21), računovodstvene standarde koji se primjenjuju u FBiH, a koji je objavio Upravni odbor Saveza računovođa, revizora i finansijskih radnika u FBiH.

Osnova prezentiranja

Finansijski izvještaji pripremljeni su po principu historijskog troška, osim za određene nekretnine i finansijske instrumente koje se mjere po revaloriziranim iznosima ili po fer vrijednostima na kraju svakog izvještajnog perioda. Historijski trošak se uglavnom temelji na fer vrijednosti naknade date u zamjenu za imovinu.

Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Finansijski izvještaji su iskazani u konvertibilnim markama (KM), koja je funkcionalna valuta.

Centralna Banka Bosne i Hercegovine ("Centralna banka" ili "CBBH") provodi politiku kursa na principu "valutnog odbora" prema kojem je KM vezana za EUR u odnosu 1 : 1,95583 koji je korišten kroz 2022. i 2021. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti.

Prezentacija finansijskih izvještaja

Društvo finansijske izvještaje sastavlja i prezentira za poslovnu godinu i to za period od 1. januara do 31. decembra tekuće godine sa uporedivim podacima za prethodnu godinu.

U skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržaju konta za privredna društva i Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva, koji se primjenjuju od 01. januara 2022. godine, došlo je do izmjene prezentacije uporednog podataka za 2021. godinu u finansijskim izvještajima Društva. Navedene izmjene nemaju utjecaj na neto rezultat, ukupnu imovinu, obaveze i kapital Društva za 2021. godinu.

Princip stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji su sačinjeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, što podrazumijeva da će Društvo biti sposobno realizirati potraživanja i izmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja.

Izmjene i dopune postojećih standarda koji su na snazi u tekućem periodu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Reference na konceptualni okvir (izmjene i dopune MSFI 3);
- Koncesije za najam u vezi sa COVID-19 nakon 30. juna 2021. godine (izmjene i dopune MSFI 16);
- Nekretnine, postrojenja i oprema: Prihodi prije namjeravane upotrebe (izmjene i dopune MRS 16);
- Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora (izmjene i dopune MRS 37);
- Godišnja poboljšanja (ciklus 2018–2020): – Prva primjena zavisnog subjekta (izmjene i dopune MSFI 1) – Naknade u testu "10 procenata" za prestanak priznavanja obaveza (izmjene i dopune MSFI 9);
- Poticaji najmova (izmjene i dopune MSFI 16);
- Oporezivanje u mjerenju fer vrijednosti (izmjene i dopune MRS 41).

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u finansijskim izvještajima Društva.

Novi standardi i izmjene i dopune postojećih standarda koji su objavljeni, a nisu još usvojeni

Na dan odobravanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda, kao i nova tumačenja su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

- MSFI 17 "Ugovori o osiguranju";
- Izmjene i dopune MSFI 17 "Ugovori o osiguranju" (izmjene i dopune MSFI 17 i MSFI 4);
- Klasifikacija obaveza kao kratkoročnih ili kao dugoročnih (izmjene i dopune MRS 1);
- Objelodanjivanje računovodstvenih politika (izmjene i dopune MRS 1 i MSFI izjava o praksi 2);
- Odgođena porezna imovina i obaveze koje proizlaze iz pojedine transakcije (izmjene i dopune MRS 12).

Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena

postojećih Standarda neće imati materijalan utjecaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

3. Pregled temeljnih računovodstvenih politika

Priznavanje prihoda

Prihod Društva predstavlja povećanje ekonomskih koristi tokom obračunskog perioda u obliku priliva ili poboljšanja imovine, odnosno smanjenja obaveza kojima dolazi do povećanja kapitala, i ne odnose se na uplate vlasnika kapitala u kapital niti njihove uloge u kapitalu.

Društvo priznaje prihode na način koji odražava prijenos obećanih dobara, odnosno usluga na kupca u iznosu koji odražava naknadu na koju očekuje da ima pravo ostvariti u zamjenu za obećana dobra odnosno usluge.

Model se sastoji od pet koraka:

a) utvrditi ugovore sa kupcima uz ispunjenje sljedećih kriterija:

- ugovor moraju odobriti sve ugovorne strane,
- prava u odnosu na dobra i usluge koji će se prenijeti mogu biti identificirani,
- mogu biti identificirani uvjeti plaćanja,
- ugovor ima komercijalnu suštinu
- Društvo će vjerovatno naplatiti naknadu na koju ima pravo u zamjenu za robu ili usluge koju prenosi na kupca.

b) utvrditi obaveze izvršenja – da se prenesu dobra ili usluge na kupca,

c) odrediti cijenu transakcije – iznos naknade za koju Društvo očekuje da će biti ostvarena od kupca u zamjenu za prijenos obećane robe ili usluge, isključujući iznose naplaćene u ime trećih strana (PDV),

d) alociranje cijene transakcije na obaveze izvršenja u ugovoru – cijena transakcije se dijeli na svaku pojedinačnu obavezu izvršenja temeljenom na samostalnoj prodajnoj cijeni pojedine robe ili usluge

e) priznavanje prihoda kada ili kako Društvo ispunjava obaveze izvršenja – prihodi se priznaju kada je kupac stekao kontrolu nad tom imovinom ili tokom vremena ili u određenom trenutku.

Kod ugovora koji sadrže elemente varijabilne naknade izvršit će se procjena iznosa varijabilnog dijela nakade na koju će imati pravo po osnovu ugovora. Varijabilna naknada može proisteći iz npr. popusta, povrata, poticaja i bonusa po osnovu izvršenja.

Društvo će priznati troškove nastale radi ispunjenja ugovora ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

a) troškovi su direktno povezani s ugovorom

b) troškovima se stvaraju ili poboljšavaju resursi koje će Društvo koristiti u ispunjavanju svojih obaveza na činidbu

c) očekuje se povrat troškova.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Materijalnu imovinu čine nekretnine i oprema i to: zemljište, građevinski objekti (poslovne zgrade, upravne zgrade, građevinski objekti niskogradnje) i oprema, alati, kancelarijski inventar, transportna sredstva i ostala materijalna imovina, koji se koriste za trajno obavljanje registrirane djelatnosti ili za administrativne potrebe. Važniji rezervni dijelovi i pomoćna oprema smatraju se materijalnom imovinom, kada Društvo očekuje da će ih koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Bruto knjigovodstveni iznos materijalne imovine koja se pribavlja od drugih, početno se mjeri po trošku nabavke. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i svi direktni izdaci povezani s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu.

Nakon početnog priznavanja vrijednosti nekretnina i opreme po trošku nabavke, Društvo vrši vrednovanje (mjerenje) nekretnina i opreme nakon početnog priznavanja koristeći sljedeće metode:

a) metodu revalorizacije za nekretnine

b) metodu troška za opremu.

Nekretnine se vode po revaloriziranom iznosu, koji predstavlja fer vrijednost na dan revalorizacije umanjenu za ukupnu naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke od umanjenja. Revalorizaciju treba obavljati svakih pet godina kako bi se osiguralo da se knjigovodstvena vrijednost bitno ne razlikuje od fer vrijednosti na datum bilansa stanja, o čemu odluku donosi Uprava Društva. Fer vrijednost zemljišta i građevinskih objekata (objekti visokogradnje i niskogradnje) je određena na osnovu tržišno osnovanih dokaza, procjenom koju obavljaju profesionalno kvalificirani procjenitelji. Fer vrijednost nekretnina je njihova tržišna vrijednost utvrđena procjenom. Metoda revalorizacije, nakon početnog priznavanja nekretnina, provodi se tako što se istovremeno revalizira bruto knjigovodstveni iznos (nabavna vrijednost) i njegova akumulirana amortizacija (ispravka vrijednosti) tako da knjigovodstveni iznos bude jednak revaloriziranom iznosu.

Društvo primjenjuje metodu troška nakon početnog priznavanja opreme. U opremu spadaju: postrojenja (mašine), alati, kancelarijski namještaj i transportna sredstva. Nakon početnog priznavanja oprema se u knjigovodstvu iskazuje prema trošku nabavke (nabavna vrijednost) umanjena za akumuliranu amortizaciju (ispravku vrijednosti). Uprava Društva donosi odluku o vrijednosnim usklađenjima opreme, nakon čega se na dan bilansa stanja provjerava (kontrolira) neto knjigovodstvena vrijednost opreme s ciljem utvrđivanja da li postoje pokazatelji da je došlo do umanjenja njene vrijednosti. Ako takvi pokazatelji postoje, Društvo će izvršiti procjenu nadoknadive vrijednosti za takvu opremu u cilju utvrđivanja razmjera umanjenja (MRS 36 – Umanjenje imovine). Vrijednost sredstva se umanjuje kada knjigovodstveni iznos sredstva prelazi njegov nadoknadivi iznos. Ako je nadoknadivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, vrijednost sredstva se umanjuje do nadoknadivog iznosa. Nadoknadivi iznos jednak je neto prodajnoj cijeni sredstva ili vrijednosti u upotrebi, ovisno o tome koji je iznos viši.

Opis	31.12.2022.	31.12.2021.
Građevine	od 0,70% do 14,29%	od 0,70% do 14,29%
Oprema	od 1,69% do 66,66%	od 7,00% do 66,66%

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina je nefinansijska imovina koja je bez fizičkog obilježja i koja se može identificirati. Da bi se neka imovina priznala kao nematerijalna imovina u bilansu stanja, neophodno je da Društvo

kontrolira resurse iz kojih će buduće ekonomske koristi, koje se mogu pripisati sredstvu, pritjecati u Društvo, te da se trošak nabavke tog sredstva može pouzdano izmjeriti. Nematerijalna imovina obuhvata: izdatke za razvoj, aplikativni softver, licence, zaštitni znak, vlasnička, zaštitna i poslovna prava, te goodwill iz poslovnih spajanja koji uključuje i nematerijalnu imovinu iz poslovnih spajanja za koju se nije mogla utvrditi fer vrijednost.

Procijenjeni korisni vijek trajanja imovine prikazan je kako slijedi:

Licence	0/ po ugovoru
Softver	20,00%

Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti čija upotreba nije ograničena obavezno se iskazuju kao kratkotrajna imovina. Novac i novčani ekvivalenti sastoje se od gotovine na računima u bankama i blagajnama Društva. Novac u banci i blagajni predstavlja monetarnu stavku koja je odmah raspoloživa i knjiži se u visini njene nominalne vrijednosti proizašle iz poslovne transakcije.

Strane valute

Poslovni događaji koji nisu u konvertibilnim markama početno se knjiže preračunavanjem po važećem kursu na datum transakcije. Na dan bilansa stanja potraživanja koja su ugovorena u nekoj valuti iskazuju se po važećem kursu, konverzijom valuta u konvertibilne marke po srednjim kursevima koje objavljuje Centralna banka BiH na dan bilansa stanja. Kursne razlike proizašle iz konverzije valutne obaveze po konačnom kursu priznaju se i knjiže kao prihod ili rashod perioda za koji se obavlja konverzija.

Zalihe

Zalihe se vrednuju u zavisnosti od troškova nabavke i metode obračuna potrošenih zaliha. Pri vrednovanju, zalihe treba iskazati po nabavnoj vrijednosti (cijeni koštanja) ili po neto vrijednosti koja se može realizirati ukoliko je ona niža od troška. Nabavna vrijednost odnosno cijena koštanja uključuje:

a) troškove kupovine zaliha

b) ostale troškove koji nastaju pri dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje.

Troškovi kupovine zaliha obuhvataju nabavnu cijenu, carine i druge uvozne naknade, nepovratne poreze, troškove rukovanja (ukrcaja, iskrcaja, osiguranja), prevozne troškove i troškove osiguranja prevoza, te druge direktne troškove koji se mogu pripisati troškovima nabavke radi dovođenja zaliha na njihovu sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje, ali umanjeni za rabate, diskonte i druge trgovačke popuste.

Ukoliko dođe do oštećenja, gubitka kvaliteta (djelimično ili potpuno), zastarjelosti zaliha, ili nemogućnosti realizacije njihovog troška prodajom, vrši se vrijednosno usklađivanje zaliha sirovina i materijala.

Zalihe se tada vrijednosno otpisuju i svode na neto prodajnu vrijednost po načelu "predmet po predmet".

Metoda vrednovanja zaliha sirovina i materijala (Ispravka vrijednosti) vrši se prema navedenim procentima: a) Zalihe koje su nabavljene u posljednjih 12 mjeseci i nisu imale početna stanja se ne rezerviraju, b) Zalihe koje imaju početno stanje, a nemaju izlaza tokom godine, rezerviraju se 50%, c) Zalihe koje će se iskoristiti nakon perioda od godine dana umanjuju se na sljedeći način: - 13–18 mjeseci 15%, - 19–24 mjeseca 30% - 25–36 mjeseci 50% i – nakon 36 mjeseci 95%.

Metoda vrednovanja zaliha rezervnih dijelova za prekomjerne i zastarjele rezervne dijelove (Ispravka vrijednosti) vrši se prema navedenim procentima: b) Zalihe rezervnih dijelova koje su nabavljene u

posljednjih 24 mjeseca i nisu imale početna stanja se ne rezerviraju, c) Zalihe rezervnih dijelova koje imaju početno stanje, a nemaju izlaza tokom dvije godine rezerviraju se 50%, d) Zalihe rezervnih dijelova koje će se iskoristiti nakon perioda od dvije godine umanjuju se na sljedeći način: - 13–18 mjeseci 15%, - 19–24 mjeseca 30% - 25–36 mjeseci 50% i – nakon 36 mjeseci 95%.

Vrijednosno usklađivanje zaliha sirovina i materijala i rezervnih dijelova vrši se na dan bilansiranja, a najmanje jednom godišnje sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina.

Oporezivanje

Trošak poreza na dobit predstavlja zbirni iznos tekuće porezne obaveze i odgođenih poreza. Tekuća porezna obaveza temelji se na oporezivoj dobiti za period. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti perioda iskazanoj u bilansu uspjeha, jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obaveza Društva izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno važeće na datum bilansa stanja.

Odgođeni porez jeste iznos za koji se očekuje da će biti plativ, odnosno povrativ na temelju razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u finansijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, i obračunava se metodom bilansne obaveze.

Odgođene porezne obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlika, a odgođena porezna imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit, na osnovu koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene porezne imovine preispituje se na svaki datum bilansa stanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dovoljan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela porezne imovine. Odgođeni porez obračunava se po poreznim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstva. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim ako se odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, u kojem slučaju se odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala.

Troškovi zaposlenih

Troškovi zaposlenih obuhvataju sve oblike primanja zaposlenika za uslugu (rad) koju oni pružaju Društvu.

Primanja zaposlenika mogu biti kratkoročna primanja, unutar roka 12 mjeseci do kraja perioda u kojem zaposlenici pružaju usluge Društvu, a koja se odnose na:

a) obračunate bruto plaće (u skladu s Pravilnikom o radu Društva), novčane naknade za kratkoročna odsustva (godišnji odmor, bolovanje, porodiljsko odsustvo, državni i vjerski praznici i drugi neradni dani, odsustva s rada za posebne slučajeve koje odobrava Uprava Društva: školovanje, selidbe, vjenčanja, rođenje djeteta, smrtni slučajevi u porodici i sl),

b) ostala novčana primanja (naknade za troškove godišnjeg odmora, otpremnine prilikom odlaska u penziju, vanredne pomoći, jubilarne nagrade, jednokratne isplate povodom praznika i sl.),

c) naknade za ishranu u toku rada (topli obrok),

d) naknade troškova i isplate na ime prevoza na rad i sa rada, i

e) nenovčana primanja (korištenje vozila, životnog osiguranja te drugih dobara i usluga koje daje ili osigurava Društvo).

U bilansu uspjeha, na poziciji troškova zaposlenih iskazuju se obračunati troškovi koji se odnose na period izvještaja, bez obzira na trenutak isplate.

Umanjenja

Na svaki datum bilansa Društvo preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne i nematerijalne imovine da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Društvo procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generira novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno o tome koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontiraju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generira novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos toga sredstva umanjuje do nadoknadivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo nije ranije iskazano po revaloriziranom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Finansijska imovina

Društvo ima tri vrste finansijske imovine koja podliježe modelu očekivanog kreditnog gubitka po MSFI 9: - - potraživanja od kupaca, - potraživanja za zateznu kamatu od kupaca i - novac i novčani ekvivalenti.

Potraživanja koja su ugovorena u nekoj valuti, u poslovnim knjigama početno se iskazuju u protuvrijednosti konvertibilne marke, ugovorene valute po kursu na dan mjerenja (srednji kurs Centralne banke BiH za ugovorenu valutu na dan transakcije). Na dan bilansa stanja potraživanja koja su ugovorena u nekoj valuti iskazuju se po važećem kursu, konverzijom valuta u konvertibilne marke po srednjim kursevima koje objavljuje Centralna banka BiH na dan bilansa stanja. Kursne razlike proizašle iz konverzije valutne obaveze po konačnom kursu priznaju se i knjiže kao prihod ili rashod perioda za koji se obavlja konverzija.

Društvo primjenjuje pojednostavljeni pristup i mjeri očekivane gubitke usljed umanjenja vrijednosti tokom perioda trajanja ugovora, a od početnog priznavanja potraživanja. Društvo koristi matricu ispravke vrijednosti po kojoj se gubici usljed umanjenja vrijednosti izračunavaju za potraživanja od kupaca, shodno njihovoj starosnoj strukturi i periodima njihovog dospijeća. Da bi se izmjerili očekivani kreditni gubici, potraživanja od kupaca i ugovorna imovina grupiraju se na osnovu zajedničkih karakteristika kreditnog rizika (potraživanja od fizičkih lica i potraživanja od pravnih lica). Analiza se provodi za prethodnih pet godina da bi se utvrdio opći omjer ulaska u status neispunjavanja obaveza ("default"). Omjeri defaulta računaju se na sljedeće vremenske intervale: - nedospjelo, - dospjelo do 30 dana, - dospjelo 31 do 60 dana, - dospjelo 61 do 90 dana, - dospjelo 91 do 180 dana, - dospjelo 181 do 360 dana i - dospjelo preko 360 dana. U cilju utvrđivanja stope defaulta za dati vremenski interval, iznos otpisanih potraživanja poredi se sa iznosom preostalih potraživanja. Gubici usljed umanjenja vrijednosti se izračunavaju uzimajući u obzir historijsku stopu defaulta, prilagođenu za utjecaj budućih informacija, i iznos preostalih potraživanja na datum sastavljanja finansijskih izvještaja za svaki vremenski interval.

Potraživanja od kupaca i ugovorna imovina bez značajne komponente finansiranja, klasificiraju se: - na potraživanja za koja se primjenjuje pojednostavljeni pristup mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka tokom perioda trajanja ugovora, - potraživanja koja su dospjela više od 90 dana ili za koja je individualno

identificirano umanjenje vrijednosti. Uprava Društva formira komisiju sa zadatkom da kontinuirano vrši procjenu potraživanja koje treba utužiti. Komisija procjenjuje da li je došlo do potpune nemogućnosti naplate potraživanja ili je došlo do značajne neizvjesnosti naplate pa je potrebno tražiti naplatu putem tužbe sudu ili iz stečajne mase dužnika.

Nakon izvršenih procjena potraživanja koje treba utužiti, Komisija sačinjava izvještaj u kome daje detaljan prijedlog Upravi Društva: a) pojedinačno utvrđene iznose potraživanja koja su utužena, b) pojedinačno utvrđene iznose potraživanja koja treba utužiti i c) pojedinačno utvrđene iznose potraživanja koje treba otpisati. Nakon razmatranja Izvještaja Komisije za procjenu potraživanja koje treba utužiti, Uprava Društva donosi odluke u skladu sa prijedlozima sadržanim u izvještaju. Konačan otpis nenaplativih potraživanja od kupaca se realizira isključivo po odlukama nadležnih organa (Uprava Društva, Nadzorni odbor, Skupština Društva). Finansijsko knjigovodstvo Društva evidentira otpis potraživanja tako što će se konto potraživanja od kupaca zatvoriti sa kontom ispravke vrijednosti potraživanja.

Kratkotrajna finansijska imovina predstavlja onu imovinu Društva koja je odmah raspoloživa za realizaciju i neće se držati duže od jedne godine od datuma bilansa stanja. Dužnički instrumenti Društva iskazuju se po amortiziranom trošku. Ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja vrijednosti priznaje se tokom perioda ograničena na očekivane gubitke tokom perioda od 12 mjeseci. U poslovnim knjigama Društva razvrstava se na: a) novac u banci i blagajni, b) utržive vrijednosne papire i c) kratkoročna finansijska ulaganja (kratkoročna oročenja do 12 mjeseci). Kratkotrajna finansijska imovina su monetarne stavke, pa se u poslovnim knjigama iskazuju po nominalnoj vrijednosti. Ako se na kraju godine nominalne vrijednosti iz finansijskih izvještaja razlikuje od vrijednosti na aktivnom tržištu, u poslovnim knjigama Društva se objavljuje tržišna vrijednost ako je ona niža.

Rezerviranja

Dugoročna rezerviranja su iznosi nenovčanih pretpostavljenih rashoda proizišlih iz prošlih događaja koji se odnose na buduće vjerovatne obaveze. U bilansu stanja se rezerviranja za buduće obaveze iskazuju prema namjenama. Rezervirana sredstva se mogu koristiti samo za namjenu za koju su izvorno izdvojena, pa se rezerviranja za jednu namjenu ne mogu koristiti za druge namjene. Dugoročna rezerviranja mogu biti: a) rezerviranja za otpremnine koja se procjenjuje primjenom aktuarskih metoda, b) rezerviranja za jubilarne nagrade koja se procjenjuje primjenom aktuarskih metoda, c) rezerviranja za započete sudske sporove koja se procjenjuje na osnovu tužbenog zahtjeva, i d) ostala rezerviranja po osnovu troškova i obaveza za koje se primjenjuju metode koje se u datom trenutku procjenjuju najpouzdanije.

Procjenu rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade vrše ovlaštena lica – aktuari. Odluku o usvajanju Izvještaja o obračunu rezervacija za otpremnine i jubilarne nagrade, koju je sačinio aktuar, donosi Uprava Društva. Procjenu rezerviranja za započete sudske sporove kao i procjenu u pogledu vjerovatnosti negativnog ishoda sudskog postupka ocjenjuje nadležna Služba Društva prema navedenim procentima: a) od 0% do 49% - mala vjerovatnost negativnog ishoda, b) od 50% do 70% - srednja vjerovatnost negativnog ishoda i c) od 71% do 100% - velika vjerovatnost negativnog ishoda. Rezerviranje po osnovu sudskih sporova vrši se u slučajevima kada postoji srednja i velika vjerovatnoća da će spor biti izgubljen. Odluku o visini iznosa rezerviranja po osnovu započetih sudskih sporova donosi Uprava Društva.

4. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke

Kod primjene računovodstvenih politika, opisanih u Napomeni 3, Uprava donosi odluke, te daje procjene i pretpostavke koje utječu na iznose imovine i obaveza, koji se ne mogu izvesti iz ostalih izvora. Procjene i pretpostavke zasnivaju se na prijašnjem i ostalim relevantnim faktorima. Stvarni iznosi mogu se razlikovati od procijenjenih. Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u period izmjene ukoliko se odnose samo na taj period, ili u period izmjene i budućim periodima ukoliko izmjena utječe na tekući i buduće periode.

Sljedeće su ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjene neizvjesnosti na datum bilansa stanja, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnog usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini.

Vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme

Kao što je opisano u Napomeni 3, Društvo pregledava procijenjeni vijek trajanja nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svakog godišnjeg izvještajnog perioda.

Umanjenje vrijednosti potraživanja

Uprava Društva priznaje umanjenje vrijednosti za sumnjiva potraživanja na bazi procijenjenih gubitaka koji rezultiraju iz nemogućnosti dužnika da izmire svoje obaveze. Pri vrednovanju adekvatnosti umanjenja vrijednosti za sumnjiva potraživanja, Uprava Društva svoju procjenu bazira na starosnoj strukturi potraživanja i otpisima iz prethodnog perioda.

Umanjenje vrijednosti zaliha

Uprava Društva na kraju svake godine preispituje obrt zaliha, te za zalihe bez promjena u posljednjih 12 mjeseci, kao i za zalihe sa sporim koeficijentima obrta, formira umanjenje vrijednosti koristeći se fiksnim stopama umanjenja vrijednosti.

Rezerviranja za sudske sporove

Iznos priznat kao rezerviranje za sudske sporove je najbolja procjena iznosa kojim se mogu pokriti sadašnje obaveze na datum izvještajnog perioda, kada je vjerovatnoća da će se zatražiti izmirenje obaveza veća prije nego da neće.

5. Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu

Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu	2022. u KM	2021. u KM
Prihodi od prodaje gotovih proizvoda	2.168.290	1.483.725
Prihodi od pruženih usluga	3.097.122	3.654.930
Ukupno prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na domaćem tržištu:	**5.265.412**	**5.138.655**

6. Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na inozemnom tržištu

Prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na inostranom tržištu	2022. u KM	2021. u KM
Prihodi od prodaje robe	10.206.145	4.627.727
Prihodi od prodaje gotovih proizvoda	83.022	84.081
Prihodi od pruženih usluga	43.828.096	27.087.706
Ukupno prihodi iz ugovora sa nepovezanim stranama na inostranom tržištu:	**54.117.263**	**31.799.514**

7. Ostali prihodi i dobici

Ostali prihodi i dobici	2022. u KM	2021. u KM
Prihodi od premija, subvencija, poticaja i dr.	-	500.000
Prihodi od najma	6.018.203	2.935.318
Prihodi od donacija	560.496	471.177
Naplaćena ranije otpisana potraživanja	105	375.824
Otpis obaveza, ukinuta rezerviranja i ostali prihodi	109.523	190.409
Ostali prihodi	76.183	46.789
Ukupno ostali prihodi i dobici:	**6.764.510**	**4.519.517**

8. Nabavna vrijednost prodate robe

Nabavna vrijednost prodate robe u 2022. godini u iznosu od 4.890.477 KM (u 2021. godini u iznosu od 2.207.077 KM) se najvećim dijelom, u iznosu od 4.357.442 KM, odnosi na nabavnu vrijednost izvezene uvozne robe realizirane u bescarinskoj prodavnici (Free shop).

9. Troškovi sirovina i materijala

Troškovi sirovina i materijala	2022. u KM	2021. u KM
Troškovi sirovina i materijala	2.225.128	1.369.363
Troškovi rezervnih dijelova	256.468	192.630
Otpis sitnog inventara, ambalaže i guma	40.818	23.583
Ukupno troškovi sirovina i materijala:	**2.522.414**	**1.585.576**

10. Troškovi energije i goriva

Troškovi energije i goriva u 2022. godini u iznosu od 1.154.922 KM (u 2021. godini u iznosu od 841.482 KM) obuhvataju troškove po osnovu utrošene energije, prirodnog gasa i goriva.

11. Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja

Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	2022. u KM	2021. u KM
Bruto plaće zaposlenih	24.163.299	16.768.406
Ostale naknade zaposlenih	5.272.969	3.124.603
Troškovi ostalih angažiranih fizičkih lica, uključujući članove odbora	220.309	174.637
Ukupno troškovi plaća i ostalih ličnih primanja:	**29.656.577**	**20.067.646**

12. Troškovi amortizacije

Troškovi amortizacije u 2022. godini u iznosu od 5.656.997KM (u 2021. godini u iznosu od 5.543.480 KM) se u potpunosti odnose na troškove amortizacije nematerijalne, materijalne i biološke imovine.

13. Troškovi primljenih usluga

Troškovi primljenih usluga	2022. u KM	2021. u KM
Troškovi transportnih usluga	1.378	5.446
Troškovi usluga održavanja	569.817	482.577
Troškovi zakupa	1.540	6.000
Troškovi sajmova	10.663	116

Troškovi primljenih usluga	2022. u KM	2021. u KM
Troškovi reklame i sponzorstva	44.845	8.126
Troškovi ostalih usluga	432.062	210.842
Ukupno troškovi primljenih usluga:	**1.060.305**	**713.107**

14. Ostali poslovni rashodi i troškovi

Ostali poslovni rashodi i troškovi	2022. u KM	2021. u KM
Troškovi reprezentacije	46.656	7.346
Troškovi premija osiguranja	164.484	158.747
Troškovi platnog prometa	206.515	94.684
Troškovi poštanskih i telekomunikacionih usluga	433.646	336.826
Troškovi poreza, naknada, taksi i drugih dažbina	470.513	300.647
Troškovi članskih doprinosa i sličnih obaveza	66.332	38.742
Ostali nematerijalni troškovi	1.756.762	1.676.161
Ukupno ostali poslovni rashodi i troškovi:	**3.144.908**	**2.613.153**

Ostali nematerijalni troškovi u 2022. godini u iznosu od 1.756.762 KM (u 2021. godini u iznosu od 1.676.161 KM) se najvećim dijelom, u iznosu od 1.672.318 KM, odnose na godišnje troškove protupožarnog osiguranja i usluge Hitne pomoći na lokalitetu aerodroma.

15. Troškovi rezerviranja (neto)

Troškovi rezerviranja (neto)	2022. u KM	2021. u KM
Troškovi rezerviranja za otpremnine	607.626	294.428
Troškovi rezerviranja za jubilarne nagrade	2.323.726	480.928
Troškovi rezerviranja za sudske sporove	52.774	22.542
Prihodi od ukidanja rezerviranja	(1.644)	(90.424)
Ukupno troškovi rezerviranja (neto):	**2.982.482**	**707.474**

16. Porez na dobit

Porez na dobit	2022. u KM	2021. u KM
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja	15.064.782	7.021.399
Kapitalni dobici iz bilansa stanja	435.294	435.300
Usklađenja po osnovu poresko nepriznatih stavki	2.064.117	(256.806)
Oporeziva dobit/(gubitak)	17.564.193	7.199.893
Preneseni neiskorišteni gubici iz prethodnih 5 godina	(3.202.163)	(7.199.893)
Neto porezna osnovica	14.362.030	-
Porez na dobit (10%)	**1.436.203**	**-**
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha (10%)	**1.436.203**	**-**

U skladu sa Zakonom o porezu na dobit, porezni gubici se mogu prenositi za umanjenje budućih računovodstvenih perioda, ali ne duže od 5 godina.

17. Nekretnine, postrojenja i oprema

Opis	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Transportna sredstva	NPO u pripremi	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST						
Stanje na dan 31.12.2020.	**106.666.368**	**93.854.708**	**47.684.515**	**25.516.020**	**25.050.264**	**298.771.875**
Korekcija početnog stanja	-	-	-	-	(25.960)	(25.960)
Nabavka/Povećanje	-	-	-	-	9.869.845	9.869.845
Aktiviranje	225.266	10.460	1.717.107	2.288.212	(4.241.045)	-
Rashodovanje/Smanjenje	-	-	(722.202)	(651.646)	-	(1.373.848)
Prijenos na troškove/zalihe	-	-	-	-	(17.826)	(17.826)
Stanje na dan 31.12.2021.	**106.891.634**	**93.865.168**	**48.679.420**	**27.152.586**	**30.635.278**	**307.224.086**
Nabavka/Povećanje	43.091	-	4.400	251	34.638.963	**34.686.705**
Aktiviranje	181.184	6.000.948	9.057.679	-	(15.239.811)	**-**
Aktiviranje na biološku imovinu		-	-	-	(4.800)	**(4.800)**
Rashodovanje/Smanjenje	(20.429)	-	(177.876)	(121.055)	-	**(319.360)**
Efekti procjene	25.521.263	29.099.358	-	-		**54.620.621**
Prijenos na troškove/zalihe	-		-	-	(4.440)	**(4.440)**
Stanje na dan 31.12.2022.	**132.616.743**	**128.965.474**	**57.563.623**	**27.031.782**	**50.025.190**	**396.202.812**
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI						
Stanje na dan 31.12.2020.	**-**	**49.403.793**	**35.453.059**	**18.695.727**	**1.505.447**	**105.058.026**
Amortizacija	-	2.343.901	2.244.145	613.462	-	5.201.508
Rashodovanje	-	-	(716.470)	(651.646)	-	(1.368.116)
Stanje na dan 31.12.2021.	**-**	**51.747.694**	**36.980.734**	**18.657.543**	**1.505.447**	**108.891.418**
Amortizacija	-	2.344.326	2.194.267	750.655	-	5.289.248
Ostale promjene	-	-	4.251	251	-	4.502
Rashodovanje	-	-	(174.345)	(121.055)	-	(295.400)

Efekti procjene	-	14.475.918	-	-	224.586	14.700.504
Stanje na dan 31.12.2022.	**-**	**68.567.938**	**39.004.907**	**19.287.394**	**1.730.033**	**128.590.272**
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2021. godine	**106.891.634**	**42.117.474**	**11.698.686**	**8.495.043**	**29.129.831**	**198.332.668**
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2022. godine	**132.616.743**	**60.397.536**	**18.558.716**	**7.744.388**	**48.295.157**	**267.612.540**

Društvo je založilo nekretnine i opremu procijenjene vrijednosti u iznosu od 37.193.040 KM kao instrument osiguranja naplate kredita koje su odobrile Razvojna banka FBiH, i Intesa SanPaolo Banka d. d. BiH i UniCredit Bank d. d. Mostar .

Pravilnikom o računovodstvenim politikama utvrđeno je da se svakih pet godina mora raditi fer procjena zemljišta i građevinskih objekata. U skladu sa Pravilnikom, Društvo je angažiralo stalnog sudskog vještaka ekonomske struke da izvrši procjenu na dan 31. decembra 2022. godine.

Nakon usvajanja izvještaja – Reprocjena tržišne vrijednosti, knjiženi su sljedeći efekti:

- Na revalorizacione rezerve za zemljište proknjižen je iznos od 25.521.263 KM
- Na revalorizacione rezerve na objektima proknjižen je iznos od 11.929.564 KM
- Na odgođene prihode po osnovu donacija za osnovna sredstva proknjižen je iznos od 2.693.876 KM.

18. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu

Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu na dan 31. decembar 2022. godine u iznosu od 1.165.110 KM (na dan 31. decembar 2021. godine u iznosu od 5.500.996 KM) se najvećim dijelom, u iznosu od 1.051.795 KM, odnosi na avanse date po Ugovoru za nabavku aviomostova sa uključenim sistemom pristajanja".

19. Zalihe

Zalihe	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Sirovine i materijal	1.852.613	1.131.287
Rezervni dijelovi	857.917	880.655
Sitan inventar, autogume i HTZ oprema	28.384	29.419
Ispravka vrijednosti materijala i rezervnih dijelova	*(563.001)*	*(491.471)*
Ukupno sirovine i materijal	**2.175.913**	**1.549.890**
Domaća i uvozna roba u bescarinskom skladištu i prodavnici	840.051	701.923
Ukupno zalihe:	**3.015.964**	**2.251.813**

20. Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Kupci u zemlji	491.114	390.855
Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u zemlji	6.523.496	6.554.072
Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja	(6.556.706)	*(6.564.616)*
Ukupno kupci u zemlji:	**457.904**	**380.311**
Kupci u inozemstvu	3.125.477	2.906.266
Sumnjiva i sporna potraživanja od kupaca u inozemstvu	594.726	594.880
Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja	*(659.887)*	*(674.027)*
Ukupno kupci u inozemstvu:	**3.060.316**	**2.827.119**
Ukupno potraživanja od kupaca:	**3.518.220**	**3.207.430**

Pregled kretanja na ispravci vrijednosti potraživanja:

Opis	2022. u KM	2021. u KM
Stanje na dan 01. januar	**7.238.643**	**7.857.794**
Povećanje ispravke vrijednosti na teret rashoda	42.827	89.691
Smanjenje ispravke vrijednosti u korist prihoda	(63.713)	(360.768)
Trajni otpis	(1.164)	(348.074)
Stanje na dan 31. decembar	**7.216.593**	**7.238.643**

21. Depoziti kod banaka

Depoziti kod banaka na dan 31. decembar 2022. godine u iznosu od 44.228.296 KM KM (na dan 31. decembar 2021. godine: 7.829.900 KM) se odnose na novčana nenamjenska sredstva oročena kod sedam poslovnih banaka u iznosu od 44.116.600 KM i potraživanja za kamatu po depozitima u iznosu od 111.696.

22. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Transakcijski račun – domaća valuta	7.851.408	6.733.506
Transakcijski račun – strana valuta	4.206.381	27.333.838
Blagajna – domaća valuta	17.793	18.765
Ukupno novac i novčani ekvivalenti:	**12.075.582**	**34.086.109**

23. Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja

Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Potraživanja od zaposlenih	25.007	23.251
Potraživanja od državnih organa i institucija	163.078	48.230
Ostala kratkoročna potraživanja	118.471	102.043
Ulazni porez na koji još nije stečeno pravo odbitka	527.098	116.457
Potraživanja za razliku ulaznog poreza i obaveza za PDV	2.407.063	1.688.623
Unaprijed plaćeni troškovi	7.631	12.167

Ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Ostala kratkoročna razgraničenja	77.263	68.236
Ispravka vrijednosti ostalih kratkoročnih potraživanja	(10.709)	(9.376)
Ukupno ostala imovina i potraživanja, uključujući i razgraničenja:	**3.314.902**	**2.049.631**

24. Kapital

Kapital	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Državni kapital	67.313.174	67.313.174
Statutarne rezerve	18.405.726	18.405.726
Revalorizacione rezerve	122.953.837	85.938.304
Neraspoređena dobit ranijih godina	55.458.038	48.032.509
Dobit/(gubitak) izvještajne godine	13.826.336	6.990.235
Ukupno kapital:	**277.957.111**	**226.679.948**

Kapital Društva u iznosu od 67.313.174 KM registriran je rješenjem Općinskog suda u Sarajevu, broj 065-0-RegZ-21-007183 od 06. augusta 2021. godine. Na dan 31. decembra 2022. godine vlasnik 100% kapitala je Federacija Bosne i Hercegovine.

Revalorizacione rezerve su iskazane na osnovu izvršenih reprocjena vrijednosti zemljišta i građevinskih objekata. Na dan 31.12.2022. godine knjiženi su efekti reprocjene u iznosu od 37.450.827 KM. U odnosu na prošlu godinu, smanjene su za 435.294 KM za obračunatu amortizaciju imovine za koju se amortizacija obračunava metodom revalorizacije.

Tokom 2022. godine, u skladu sa Odlukom Skupštine o raspodjeli dobiti, broj 09-2-02-2-3879-4/22, ostvarena dobit za 2021. godinu u iznosu od 6.990.235 KM je raspoređena na akumuliranu dobit koja se izuzima od isplate po drugim osnovama.

Društvo je u izvještajnom periodu ostvarilo dobit u iznosu od 13.826.336 KM.

25. Obaveze po uzetim kreditima

Obaveze po uzetim kreditima	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Razvojna banka FBiH	6.000.000	6.000.000
Intesa SanPaolo banka i UniCredit bank d.d. – Ugovor o sindiciranom kreditu	16.467.910	4.940.373
Ukupno stanje obaveze:	***22.467.910***	***10.940.373***

Obaveze po uzetim kreditima	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Kratkoročni dio dugoročnog kredita – Razvojna banka FBiH	(750.000)	-
Obaveze po osnovu kamata po uzetim kreditima - Intesa SanPaolo banka i UniCredit bank d.d.	(2.058.489)	-
Ukupno kratkoročne obaveze po kreditima:	***(2.808.489)***	**-**
Ukupno dugoročne obaveze po uzetim kreditima:	**19.659.421**	**10.940.373**

Dana 25. decembra 2020. godine Društvo je potpisalo Ugovor o kreditu sa Razvojnom bankom FBiH u iznosu od 6.000.000 KM. Rok otplate kredita je 120 mjeseci, uključujući 24 mjeseca grace perioda, uz kamatnu stopu od 3% fiksno na godišnjem nivou. Kredit je osiguran sa 10 bjanko potpisanih i ovjerenih mjenica, kao i hipotekom (veza Napomena 17). Kredit je odobren za finansiranje stalnih sredstava – modernizacija i dogradnja terminala B. Stanje kredita na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 6.000.000 KM.

Dana 30. decembra 2020. godine Društvo je potpisalo Ugovor o sindiciranom dugoročnom kreditu sa Intesa SanPaolo Banka d. d. BiH i UniCredit Bank d. d. Mostar u iznosu od 16.600.000 KM. Rok otplate kredita je 120 mjeseci, uz grace period od 24 mjeseca, uz kamatnu stopu od 2,4865544% fiksno na godišnjem nivou. Kredit je osiguran sa 20 bjanko mjenica i hipotekom (veza Napomena 17). Kredit je odobren za finansiranje investicionih ulaganja nabavke opreme za prtljag. Društvo ima pravo da kredit koristi sukcesivno, a najkasnije do isteka 17 mjeseci od datuma potpisivanja ugovora. Stanje povučenih sredstava iz kredita na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 16.467.910 KM.

Dugoročni krediti dospijevaju na naplatu kako slijedi:

Obaveze po dugoročnim kreditima	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Po pozivu ili u roku od godine dana	2.808.489	-
U drugoj godini	2.808.489	2.825.000
Od treće do, uključivo, pete godine	8.425.466	5.115.373
Nakon pet godina	8.425.466	3.000.000
Ukupno obaveze po dugoročnim kreditima:	**22.467.910**	**10.940.373**

26. Odgođeni prihod

Odgođeni prihodi na dan 31. decembar 2022. godine u iznosu od 19.465.657 KM (na dan 31. decembar 2021. godine u iznosu od 15.210.639 KM) se u cijelosti odnose na donirana sredstva.

Pregled kretanja na odgođenom prihodu:

Opis	2022. u KM
Stanje na dan 01. januar:	**15.210.639**
Nove donacije tokom perioda	2.003.599
Efekti reprocjene – Reprocjena tržišne vrijednosti (veza Napomena 17)	2.693.876
Prenos na prihode u visini amortizacije	(442.457)
Stanje na dan 31. decembar:	**19.465.657**

Nove donacije u 2022. godini se najvećim dijelom odnose na sredstva primljena po Ugovorima o prijenosu dijela sredstava kapitalnog transfera od Federalnog ministarstva saobraćaja i komunikacija u ukupnom iznosu od 2.000.000 KM, u svrhu nabavke spasilačko-vatrogasnog vozila.

27. Dugoročna rezerviranja

Dugoročna rezerviranja	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade	5.166.899	2.744.661
Manje: tekuće dospijeće dugoročnih rezerviranja	*(510.603)*	*(444.943)*
Rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade (dugoročno)	***4.656.296***	***2.299.718***
Rezerviranja za sudske sporove	76.851	25.721
Manje: tekuće dospijeće dugoročnih rezerviranja	-	-
Rezerviranja za sudske sporove	***76.851***	***25.721***
Ukupno dugoročna rezerviranja:	**4.733.147**	**2.325.439**

Pregled kretanja na rezerviranjima:

Opis	Rezerviranja po osnovu primanja zaposlenih	Rezerviranja po osnovu sudskih sporova
Stanje na dan 01. januar 2022. godine	**2.744.661**	**25.721**
Rezerviranja u toku godine na teret rashoda (veza Napomena 15)	2.931.352	52.774
Ukidanje rezerviranja u toku godine u korist prihoda (veza Napomena 15)	-	(1.644)
Smanjenje rezerviranja po osnovu isplata	(509.114)	-
Stanje na dan 31. decembar 2022. godine	**5.166.899**	**76.851**

28. Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Dobavljači u zemlji	7.976.901	3.108.899
Dobavljači u inozemstvu	952.523	737.567
Ukupno obaveze prema dobavljačima:	**8.929.424**	**3.846.466**

29. Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja

Ostale obaveze, uključujući i razgraničenja	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Primljeni depoziti i kaucije	395.858	376.440
Ostale obaveze iz poslovanja	360	-
Obaveze za neto plaće i naknade plaća	5.585	16.235
Obaveze za doprinose u vezi sa plaćama i naknadama plaća	3.720	10.836
Obaveze za porez i posebne dažbine na plaće i naknade plaća	677	1.966
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	-	594
Ostale obaveze	125.794	582.070
Druge obaveze po osnovu PDV-a	10.018	8.537
Obaveze za ostale doprinose, članarine i sl.	19.248	13.055
Unaprijed obračunati troškovi perioda	187.564	151.520
Ostala kratkoročna razgraničenja	113.640	-
Ukupno ostale obaveze, uključujući i razgraničenja:	**862.464**	**1.161.253**

30. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Konsignaciona roba na skladištu i u bescarinskoj prodavnici	47.806	124.448
Primljene mjenice	1.210.000	1.210.000
Primljene bankarske garancije	13.116.253	14.610.065
Date bankarske garancije	4.300.000	3.503.150

Vanbilansna evidencija	31.12.2022. u KM	31.12.2021. u KM
Ostala vanbilansna evidencija	424.390	408.341
Ukupno vanbilansna evidencija:	**19.098.449**	**19.856.004**

31. Finansijski instrumenti

Upravljanje rizikom kapitalom

Društvo upravlja kapitalom na način da omogući nastavak poslovanja i maksimizira povrat vlasnicima nalazeći optimalni odnos duga i kapitala. Finansijska struktura Društva uključuje ulaganja, novac i novčane ekvivalente, te ukupni kapital Društva.

Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Uprava Društvu nadgleda i upravlja finansijskim rizikom koji se odnose na poslovanje Društva analizirajući izloženost po stepenu i utjecaju rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući rizik valute, rizik kamatne stope na fer vrijednost i rizik cijene), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik kamatne stope na novčani tok.

Tržišni rizik

Usljed svojih aktivnosti Društvo je izloženo primarno finansijskim rizicima promjena kurseva stranih valuta te promjena kamatnih stopa. Izloženosti tržišnom riziku se analiziraju pomoću analize osjetljivosti. Nije bilo promjena u izloženosti Društva tržišnom riziku ili načinu na koji Društvo upravlja i mjeri taj rizik.

Upravljanje rizikom strane valute

Društvo obavlja određene transakcije denominirane u stranim valutama, po osnovu kojih dolazi do izloženosti promjenama kursa stranih valuta. Po mišljenju Uprave, Društvo nije izloženo riziku promjene kursa strane valute za transakcije koje se obavljaju u EUR-ima. Naime, u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine KM je fiksno vezano za EUR. Izmjena kursa bi zahtijevala izmjenu zakona i usvajanje od Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Na dan 31. decembra 2022. godine Društvo nije značajno izloženo valutnom riziku u slučaju promjene kursa stranih valuta.

Upravljanje kreditnim rizikom

Kreditni rizik se odnosi na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze te će rezultirati finansijskim gubitkom Društva. Društvo je usvojilo politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da osigura dovoljno kolaterala, gdje se pokaže kao potrebno, kao sredstvo za umanjenje rizika i finansijskih gubitaka.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, kreditima od banaka kao i ostalim izvorima finansiranja, time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tokove i uspoređuje profile dospijeća finansijske imovine i obaveza.

32. Poreski propisi

Federacija Bosne i Hercegovine trenutno ima više zakona koji reguliraju razne poreze koje su uveli nadležni organi. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatnu vrijednost, porez na dobit i poreze na plaće (socijalni porezi), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se reguliraju ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za porezne zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer.

Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi, što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Porezne prijave zajedno sa drugim oblastima zakonskog reguliranja (naprimjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlaštenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat navedenog, transakcije mogu i osporiti porezne vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utječu da poreski rizik u Federaciji Bosne i Hercegovine bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreznim sistemom.

Tokom 2022. godine Društvo je bilo predmet kontrola Uprave za indirektno oporezivanje i Porezne uprave FBiH. Za Društvo nije utvrđena materijalno značajna dodatna obaveza.

33. Potencijalne obaveze

Na dan 31. decembra 2022. godine procijenjena vrijednost sudskih sporova koji se vode protiv Društva iznose 240.775 KM. Iznos konačnih gubitaka po osnovu sudskih sporova može biti uvećan po osnovu obračunatih zateznih kamata do datuma okončanja sporova, odnosno do datuma konačnih isplata po sporovima. Društvo, na dan 31. decembra 2022. godine, ima evidentirana rezerviranja po osnovu sudskih sporova, u ukupnom iznosu od 76.851 KM.

34. Događaji nakon datuma izvještavanja

Do dana objavljivanja ovih finansijskih izvještaja, prema izjavama Uprave Društva, nisu nastali događaji nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja u priloženim finansijskim izvještajima, kako se to zahtijeva odredbama Međunarodnog računovodstvenog standarda 10 "Događaji nakon izvještajnog razdoblja".

35. Odobrenje finansijskih izvještaja

Finansijske izvještaje je odobrila i potpisala Uprava Društva, dana 28. februara 2023. godine.

Odgovorno lice